

วิชา สุดท้าย ที่ คนตาย ไม่ได้เรียน

วิชาเดียว...

ที่จะทำให้คุณมีความสุขทั้งชาตินี้และชาติหน้า

โดย ราช รัมมัญญ

วิชา
สุดท้าย
ที่
คนตาย
ไม่ได้เรียน

เป็นวิชาเดียว...
ที่จะทำให้คุณมีความสุขทั้งชาตินี้และชาติหน้า

โดย ราช รามัญ

วิชาสุดท้ายที่คนตายไม่ได้เรียน
ผู้เขียน : ราช รัมภ์

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ 978-616-288-208-1
พิมพ์ครั้งแรก สำนักพิมพ์ THINK GOOD พฤศจิกายน 2557
ราคา 165 บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

ราช รัมภ์.

วิชาสุดท้ายที่คนตายไม่ได้เรียน.-- กรุงเทพฯ : पीอาร์ , 2557.

176 หน้า.

1. ธรรมะ. 2. ธรรมะกับชีวิตประจำวัน. I. ชื่อเรื่อง.

294.315

ISBN 978-616-288-208-1

เจ้าของ บริษัท พีอาร์ พับลิชชิ่ง จำกัด

ที่ปรึกษา วิชา รัตตประดิษฐ์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา สุนิสา ชายสิม

บรรณาธิการบริหาร พรหมมาตร์ ชายสิม

ผู้ช่วยบรรณาธิการบริหารฝ่ายสำนักงาน บุษยา บุญศิริ

ผู้ช่วยบรรณาธิการบริหารฝ่ายการตลาดหนังสือ อภิรตี สนธิชัย

บรรณาธิการเล่ม อภิรตี สนธิชัย กองบรรณาธิการ สมศิริ ชื่นบุญเชิด

พิสูจน์อักษร กัญญาณัฐ ฟูผล ฝ่ายการตลาดประชาสัมพันธ์ สวลี หมั่นมา

หัวหน้าฝ่ายศิลปกรรม ยุทธพงษ์ กิตติชัยมงคล ศิลปกรรม ภาสกร สุขโพธิ์

จัดจำหน่าย บุษยา บุญศิริ

จัดทำโดย บริษัท พีอาร์ พับลิชชิ่ง จำกัด

อาคาร Biz Town สุขสวัสดิ์ (ตรงข้าม Big C พระประแดง)

90/58 ถ.สุขสวัสดิ์ ต.บางพิง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ 10130

โทรศัพท์ 02-462-7050-2 โทรสาร 02-462-7055

e-mail: info@kid-dd.com www.kid-dd.com สำนักพิมพ์ THINKGOOD

พิมพ์ที่ บริษัท พรอสเพอร์ เซอร์วิส ซัพพลาย จำกัด โทรศัพท์ 0-2871-5902-5

จัดจำหน่ายทั่วประเทศโดย บริษัท พีอาร์ พับลิชชิ่ง จำกัด

โทรศัพท์ 0-2462-7050-2

ห้ามลอกเลียนแบบหรือนำไปเผยแพร่ไม่ว่าส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้ รวมทั้งการคัดลอกด้วยวิธีการใด ๆ นอกจากจะได้รับอนุญาตจากผู้จัดพิมพ์ มิฉะนั้น จะถูกดำเนินการทางกฎหมาย

คำนำสำนักพิมพ์

เรื่องของธรรมะกับโลกใบนี้และตัวเรา เป็นสิ่งที่อยู่ด้วยกันมานานนับพันปี เรา รู้จักคำว่า **“ธรรม”** ตั้งแต่เข้าใจภาษาไทย เรา รู้จัก เข้าใจ ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน จีน รัสเซีย เกาหลี ไต้หวัน อย่างถ่องแท้ ทั้งๆ ที่เพิ่งเริ่มต้นเรียนเมื่อไม่กี่ปี...แต่ **“ธรรม”** ตลอดชีวิตของเรา...แทบไม่เข้าใจเลย...น้อยคนนักที่จะเข้าใจธรรมได้ถึงขั้นที่กล่าวพูดได้อย่างเต็มปากเต็มคำว่า **“รู้จักและเข้าใจ”**

อาจเพราะธรรมใช้ภาษายากเกินกว่าการเข้าใจได้โดยง่าย ถ้าเป็นดังนั้น ก็คงเป็นที่น่าเสียดายยิ่ง หากคุณไม่อ่านหนังสือเล่มนี้ **“วิชาสุดท้ายที่คนตายไม่ได้เรียน”** ...ถ้ามีวแต่รอให้เกือบถึงวันสุดท้ายของชีวิตแล้วค่อยอ่าน คุณจะบอกว่า **“รู้จ้่านานแล้ว”** เพราะธรรมในเล่มนี้บอกเล่าได้อย่างง่ายที่สุด แต่เราจะเข้าใจได้อย่างลึกซึ้งที่สุดเช่นกัน

ด้วยความขอบคุณ

อภิรดี สนธิชัย

บรรณาธิการ

หนังสือเล่มนี้

เขียนขึ้นเพื่อให้คนที่หายใจอยู่ **ได้ฉกคิด**

ที่ผ่านมาหลายเดือนพฤติกรรมผมยังคงเหมือนเดิม
สมกับฉายา “เจ้าพ่อร้อยศพ” เพราะอดไม่ได้ที่ต้องทำ
มันอาจฝังอยู่จิตใต้สำนึกไปเนิ่นนานแล้วก็ได้
ถือเสียว่าเป็นการทำเพื่อคนที่เรารู้จักคนที่เรารัก

เป็นครั้งสุดท้าย . . .

1 ปี มี 365 วัน... ผมไปร่วมงานอวมงคล หรืองานศพ มากสุด
เดือนละ 10 งาน (เพราะรู้จักคนเยอะ) แล้วแบบนี้จะไม่ครบร้อยศพได้
อย่างไร ฉายา เจ้าพ่อร้อยศพ จึงมีที่มาแบบนี้ ไม่ใช่ใช้อย่างอื่น

ส่วนงานแต่งงาน... ไม่ค่อยได้ไปร่วมเลย เพราะรู้สึกเป็นห่วงเจ้า
บ่าวและเจ้าสาวด้วยใจจริง จากสถิติของตัวเอง ไปร่วมงานแต่งงานไหน
คุณนั้นอยู่กินกันกันหม้อไม่ทันคำ หรือคำแล้วเราก็ไม่รู้...ไม่เกิน 3 ปี คุณนั้น
เล็ก หย่า ร้างรา มันแปลกจริงๆ จนใครต่อใครลือกันว่า ใครแต่งงานอย่า
เชิญเด็ดขาด...

หนังสืองานศพในแต่ละงานผมเก็บเอาไว้หมด เพราะชอบอ่าน
คุณงามความดีของผู้วายชนม์ เขาทำอะไรไว้บ้างในมุมที่ดีๆ ให้แก่สังคม
บ้านเมือง และแผ่นดิน ส่วนงานไหนแจกยอดม ยามม ยามหม่อม ผม
ไม่ค่อยนำกลับมาเพราะมีเยอะมาก

ภาพที่ได้เห็นทุกครั้งที่ไปร่วมงานศพ ความอาลัยอาวรณ์ คราบน้ำ
ตาที่อาบแก้มของเจ้าภาพ ความนิงสงบของผู้วายชนม์ คำอธิษฐาน
ต่างๆ นานา สิ่งเหล่านี้เตือนสติ เตือนใจ ได้ดีทุกครั้ง ทำให้หวนถึงคำสอน
ของพระพุทธองค์ เมื่อครั้งเสด็จดับขันธปรินิพพาน

“อย่าใช้ชีวิต...ประมาท”

แนวคิดที่พยายามยึดเอาภรรยาสติเป็นที่ตั้งมากขึ้น เพราะ
ประสบการณ์ตรงบางอย่างจากลამะทิเบต ผู้ที่สอนธรรมะให้โดยที่ไม่
ได้สอน อีกอย่างหนึ่งโลกแห่งความรวดเร็วบนใยแก้วนำแสงสัญญาณ
อินเทอร์เน็ต ทำให้ผู้คนใช้ชีวิตแบบเร่งด่วนจนขาดสติ

“สติชอบช้า ตัณหาชอบเร็ว” จึงเป็นคำกล่าวที่ไม่ผิดนัก
คนเรานิยมชมชอบการศึกษาที่สามารถแสวงหาผลประโยชน์ได้
แต่ไม่ค่อยนิยมชมชอบการศึกษาที่แสวงหาอริยทรัพย์ในใจ

**“ถ้าความร่ำรวย คือ ความสำเร็จอันงดงามของมนุษย์
พระพุทธเจ้าก็คงเป็นบุคคลที่ล้มเหลวที่สุดในโลก”**

เชื่อเหลือเกินว่า หลายคนมีปริญญาใบแรกในการเบิกทางและได้
โอกาสในการสัมมาอาชีพ

แต่ก็ต้องมีปริญญาอีกใบหนึ่งด้วย...เป็นปริญญาทางจิตวิญญาณ
เพื่อไว้เบิกทางไปสู่จุดนคภพในภุมิชั้นอื่นๆ ต่อไป

หลายคนอาจสงสัย

ทำไมผมจึงตั้งชื่อหนังสือเล่มนี้ว่า

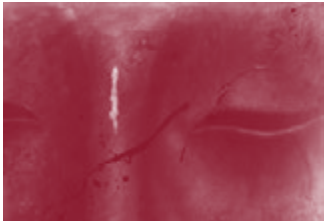
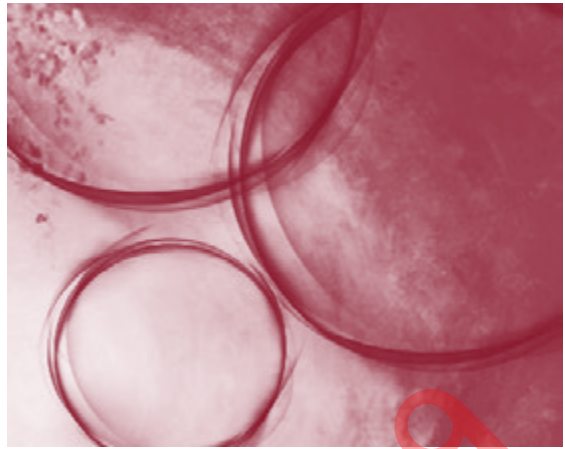
“วิชาสุดท้ายที่คนตายไม่ได้เรียน”

เป็นการเขียนโดยนำเอาธรรมชาติต่างๆ มารวบรวมไว้ มีทั้งภาษา
ง่ายๆ และภาษาในเชิงวิชาการเล็กน้อย เพื่อเป็นการเปิดมุมมองใหม่ ให้
คุณได้ศึกษาโลกตามความเป็นจริง

ถ้าอยากทราบคำตอบ...ต้องพลิกอ่านหน้าต่อไปโดยพลัน เพราะ
คำตอบซ่อนอยู่ในนั้นแล้ว

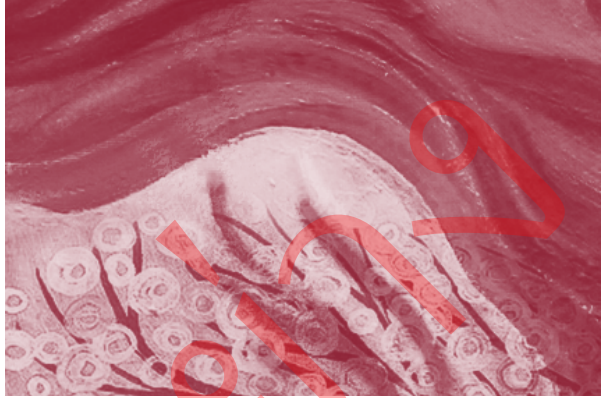
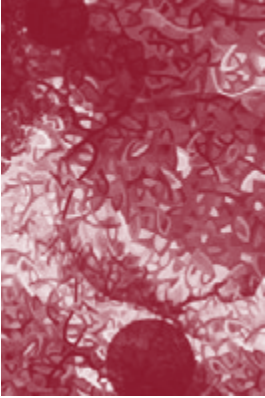
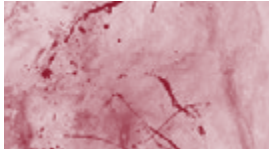
ราช รมัญญ

สารบัญ

ภาพสุดท้ายในบานกระจก	11
ได้ปริญญาทางโลก...แต่ไร้ปริญญาใจ	19
บุญมีแต่กรรมบัง	25
บารมี	31
เรื่องจิตวิญญาณ...ที่พระพุทธเจ้าสอน	37
เริ่มต้น...แบบนี้จึงมีความสุข	49
ใจผู้ให้...สุขอย่างแน่นอน	65
อย่างกั๊ก...ด้วยคำว่า กตัญญู	81

รู้ใหม่...มนุษย์มาจากไหน	89
คิดแบบพระพุทธเจ้า...กับเรื่องราวการเกิดของมนุษย์	103
จิต...ที่เข้าถึงธรรม...พระพุทธเจ้าสอนแบบนี้	121
เวียนว่ายตายเกิดมีจริง	137
คู่บารมี...ต้องเสมอกัน	155
ที่สุดของ...วิชาที่ต้องเรียน	161
มีสติแล้วก็ปล่อยวางเสีย	165
ท้ายเล่ม	174

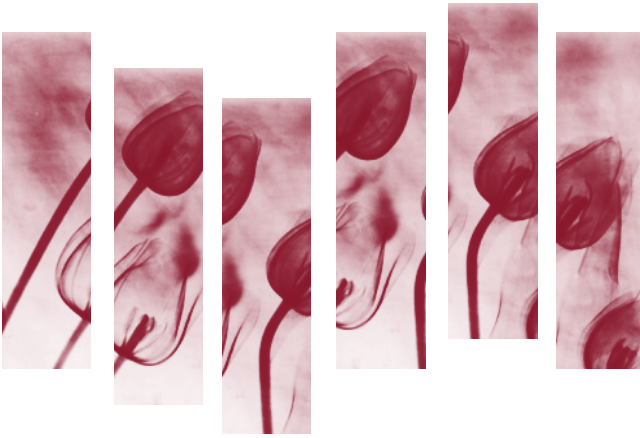

www.ksars.org

ภาพสุดท้าย
ในบานกระจก

คำอธิบาย

01

ในบ้านเราอาจมีภาพต่างๆ มากมายที่ถ่ายเอาไว้
แต่ละภาพล้วนเป็นภาพแห่งความทรงจำ
ภาพในวันจบการศึกษา
ภาพคู่กับคนรักในวันแต่งงาน
ภาพครอบครัว
ทุกภาพล้วนมีความหมายในทางชีวิต
เพราะเป็นภาพสำคัญทั้งนั้น ภาพเหล่านี้เราดูกันก็ครั้งก็หน
ไม่เคยเบื่อ ซื่นซม ซื่นมื่น ทุกคนก็เป็นแบบนี้เหมือนกัน...

แต่ ภาพสุดท้ายในบ้านกระจก
ซึ่งเป็นภาพที่ไม่เคยมีใครคิดตระเตรียมมาก่อน

ภาพนี้กลับเป็นภาพสำคัญที่สุด

สำหรับผู้ที่อยู่ในภาพ และ ผู้ที่รักเคารพนับถือผู้ที่อยู่ในภาพ

รูปหน้าศพ หรือ ภาพหน้าศพ

เป็นภาพที่ใครต่อใครมักเกิดความรู้สึกสะเทือนใจ เมื่อได้เห็น แต่สำหรับผม นั่นคือ ธรรมะ ขนานเอก ที่สอนใจเรา เตือนใจเรา

“ วัน นี้ เป็น รูป ของ เขา

สัก วัน ก็ ต้อง เป็น รูป ของ เรา ”

ไม่มีลายเซ็นว่า เป็นที่ระลึก ที่ข้างหลังภาพ

มีแต่คำบรรยายใต้ภาพมาแทนที่

ชาตะ มรณะ

10 ปีก่อน ผมไปประเทศอินเดียครั้งแรกเพื่อตามรอย
บาทพระศาสนา ในครั้งนั้นมีคณะพระสงฆ์แต่ละประเทศมารวมกัน
มากมาย ผมได้พบลามะทิเบตคนหนึ่ง ซึ่งค่อนข้างสำรวจมากกว่าลามะ
ทิเบตนิกายอื่นเพราะนิกายเดียวกับองค์ดาไลลามะ

ลามะรูปหนึ่งในขณะนั้นพูดกับผ่านล่ามว่า
ขอให้มาถ่ายภาพกับท่านเพื่อเป็นที่ระลึก ผมปฏิเสธไป ท่าน
ก็ทำหน้าที่เสร็จวันๆ

จากนั้นลามะท่านพูดขึ้นมาว่า

“ การพบกันก็เพื่อจาก ไม่รู้ว่าจะได้พบเจอกันอีกเมื่อไร
หลังจากวันนี้ไป การที่เราพบกันไม่ใช่เรื่องของความบังเอิญ
โลกนี้มีคนหลายพันล้านคน...แต่ทำไมเราต้องมาพบกันด้วย ”

ตัดความรำคาญด้วยการพยักหน้า...

พร้อมกับพูดว่า โอเค

สังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนว่าลामะรูปนั้นมี
ความสุข ไม่ทราบเจตนาของท่านจริงๆ ว่าทำไมต้อง
มาขอถ่ายภาพพร้อมด้วย แต่ในวันนั้นไม่ได้คิดอะไรอีก
เลยนอกจากคิดในใจเพียงแต่ว่า ช่างเออะ

วันเวลาผ่านไปรวดเร็วถ้าหากเรามีความสุข
กลับกันหากวันไหนที่ทุกข์มาติดเกาะหัวใจ
นานครับ...นานเหลือเกิน...

สามปีต่อมาได้กลับไปอินเดียอีกครั้งพร้อม
คณะสงฆ์หมู่ใหญ่ ทั้งคณะมีผู้ชายอยู่ไม่ถึงสิบคนนอก
นั้นมีแต่สาวรุ่นแรก...เดินเร็วก็โอย...เดินช้าเส้นยึด
แต่ด้วยความศรัทธาแรงกล้าสามารถร่วมคณะเดินทาง
จนได้

คราวนี้ได้พบلامะคะคะเดิมอีกครั้ง...เพราะช่วงฤดูหนาวที่
ธรรมศาลา เมืองที่لامะทิเบตอยู่รวมกันนั้นหนาวมากๆ จึงเดินทาง
มาจุดที่อบอุ่น ผมจำหัวหน้าคะได้ จึงเข้าไปทักทาย เมื่อสังเกตไม่
เห็นلامะรูปที่เคยขอถ่ายภาพกับผมจึงเอ่ยถามว่าไม่มาด้วยหรือ...

หัวหน้าคะหันไปมอง
เพื่อนร่วมคะแล้วบอกว่า...
ท่านกลับคืนสู่ธรรมชาติไปแล้ว
ความหมายคือ **ตาย**

เมื่อได้ยินคำตอบแบบนี้

เสียงคำพูดของท่านดังก้องในหู ขึ้นมาทันที

“ การพบกันก็เพื่อจาก ไม่รู้ว่าจะได้พบเจอกันอีกเมื่อไร
หลังจากวันนี้ไป การที่เราพบกันไม่ใช่เรื่องของความบังเอิญ โลกนี้มี
มีคนหลายพันล้านคน...แต่ทำไมเราต้องมาพบกันด้วย ”

ผมมองภาพถ่ายเก่า
ด้วยใจที่คิดถึงคำของลามะรูปนั้นเสมอ
เป็นการเตือนสติอย่างดี
ในเรื่องการพบปะและสร้างสัมพันธ์อย่างที่ภาษาทั่วไป

เรียกว่า

“ มนุษย์สัมพันธ์ ”

มนุษย์ที่ได้มาพบกัน

มิใช่เป็นเพราะความบังเอิญ

จริงๆ ผมเชื่ออย่างนั้นสนิทใจ

อย่าต้องรอให้ถึงวันนั้น...
แล้วจึงหันเข้าหา**พระธรรม**
เพราะอาจสายเกินไป
เมื่อใจของคุณคิดได้...
อย่าต้องให้รอเป็นวิชาสุดท้ายของคุณ
อีกต่อไป...

 สำนักพิมพ์ ThinkGood

ISBN :978-616-288-208-1

9 786162 882081
หมวดธรรมประยุทธ์ 165.-